

Biskop Berggravs avskjed innvilget i statsråd i går

Aft. 14/10-50

Biskop, dr. theol. Eivind Berggrav.

Biskop, dr. Eivind Berggrav er i statsråd i går etter søknad meddelt avskjed i nåde. Det er med dypt vemod vide kretser av vårt folk nu ser biskopen gå fra borde.

Det går gjerne slike ord fra selskutespråket i pennen ved biskop Berggravs avskjed. Han karakteriserte selv en gang en nu avdød biskop som «mannen i bestikkelugaren». Karakteristikken kan vende tilbake på ham selv. Men den er for snever til å gi full dekning. Han var også mannen i utkikstønnen, våken i sin analyse, alltid engasjert i medopplevelsen av sin tids liv. Men det kom også år av storm, da værdrag og strømninger ikke bare skulle registreres og analyseres. Det skulle også selles, og selles farlig. I bildet av mannen i sydvest og oljehyre med neven om roret tegner kanskje biskop Berggravs profil seg skarpest for mange av oss. Verdens øyne var vendt mot den sellas. Den skrev blad i kirkens historie som blir stående.

Det kan trygt sies om biskop Berggrav, at intet menneskelig har vært ham fremmed. Han begynte på mekanisk verksted og drømte om å bli ingeniør. Han ble langs lange letingens veier prest og siden kirkens øverste tilsynsmann. Men han var alltid nær knyttet til hverdagens liv. Han sto i sine unge år i folkehøgskolens tjeneste og hadde som lærer sine hovedfag i fysikk og kjemi. Han gikk siden på prekestolen i Hurdal og senere i Botsfengslets kirke, men det levende liv fulgte ham også der. Det går alltid varmt blod i hans forkynnelse. Den følger ikke skjema og konvensjonelle linjer. Den har alltid spranget og overraskelsen i seg. Den eier dette også i sin muntlige form. Det er ikke Kanaans språk, men livsnær tale som ikke sjelden gir signalord som

står gjennomlyst av en evig verden. Denne evne til pregnant og rammende utforming har gjort biskop Berggrav til den kanskje mest siterte mann i Nordens kirker.

Men signalordene sprang ikke bare fram av begavelsesoverskudd og retorisk dyktighet. Biskop Berggrav har alltid hatt kort vei fra sitt studerkammer til prekestolen og den litterære talerstol. I sitt studerkammer har han vært en flittig mann. Det er vel alene syntesen av tvingende forskertrang og streng selvdisciplin som har kunnet gi ham tid til det. Men hans studierom var alltid smilende med de mange glødende jern. Derfra ledet han i en våken redaksjon Kirke og Kultur siden 1906 og fram til i dag. Der drev han sine religionspsykologiske studier, som også ga ham hans teologiske doktorgrad. Der bygde han opp et mangegrenet kirkelig forfatterskap, hvor de teologiske problemer, de sjelesørgeriske spørsmål og profiltegningen alltid er eksistensielt følt. Her er stillen mannen. Det er et engasjert forfatterskap som får sin varme av medopplevelse og selvutlevering.

Det er den samme engasjert-het og uværne utlevering av seg selv som har merket biskopen Eivind Berggrav. Den reiste strid omkring ham. Han var for sterk til å bli likegyldig. Han var for impulsiv og åpen til ikke å bli rammet. Men sto debattens vær friskt omkring hans bispestol, så var han selv ingen kampens mann. Han hadde ikke sitt lynne og sin

glede i kampen. Hans vilje var snarere å være brubygger. Han ble det i norsk kirkeliv. Han øvde kanskje størst innsats der. Den ga kirken enhetens og samlingens styrke i kampens år og var med å utdype det kristne fellesskap som det blir fremtidens oppgave å verne om. Denne vilje til brubygging ga også hans ferd mellom prestene og hans visitaser i Hålogaland og Oslo sitt preg. Han kom som folkekirkens mann. Dens rommelighet lå i hans eget lynne. Dens vilje til å stå i folkets tjeneste var hans egen. Men kirkens budskap ga han med den friskhet som hører skarpt øye og varmt sinn til og gjorde derved visitasen til høytid og inspirasjon.

Biskop Berggrav ble også fra Oslo bispestol en brubygger mellom kirkenes liv. Han gikk med iver inn i det økumeniske arbeid. Der ga hans internasjonale posisjon hans ord tyngde og ham selv plass mellom tidens ledende kirkemenn. En dansk avis skriver med rette at med Berggravs avskjedsansøknin avsluttes en bispegjærning som ikke alene har vært Norges stolthet, men hele Nordens.

Når biskop Berggrav nu ser seg nødsaget til å gå fra borde, så er det meget å si ham takk for. Men mest skal han takkes for trygg ledelse av kirkens liv, for eksistensiell kristen tenkning og våkent vakthold om troens verdier, for inspirerende frimodighet i tjenesten av kirkens budskap.

Biskop Eivind Berggrav går til sitt *otium cum dignitate*. Men nye oppgaver venter ham. Mange gode ønsker følger ham både til otiets avspenning og de nye arbeidskårs aktivitet.

Erling Tobiassen.

100136